

Säätiölain mukainen toimintakertomus vuodelta 2016

Toimintavuosi 2016 oli säätiön 23. täysi toimintavuosi. Vates-säätiö toimii asiantuntijaorganisaationa vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden yhdenvertaiseksi työllistymiseksi. Vatesin tarkoituksena on edistää erityistä tukea tarvitsevien vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kuntoutusta ja työllistymistä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö on tehnyt vaikuttamis- ja kehittämistyötä, tehostanut kohderyhmäviestintää, järjestänyt koulutusta ja ylläpitänyt verkostoja kohderyhmän työllistymisen ja kuntoutumisen edistämiseksi.

Toiminta toteutui pääsääntöisesti toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaisena. Koko toimintavuoden toimintaa leimasi hallitusohjelman toteuttamisen aiheuttamat suuret lainsäädäntömuutokset ja muutosten edellyttämät edunvalvontatoimenpiteet.

Yleistä

Säätiön operatiivisen toiminnan kehittäminen aloitettiin osaamiskartoituksella, kehittämis-keskusteluilla ja toiminnan ja tulosten itsearvioinnilla. Näiden pohjalta tehtiin sisäisten toimintatapojen tarkistuksia sekä organisaatiomuutos. Hallinto- ja taloussääntö uudistettiin.

Vuoden aikana toteutettiin säätiön strategian uudistaminen vuorovaikutteisessa prosessissa hallituksen, valtuuskunnan ja taustayhteisöjen kanssa.

Säätiön säännöt uudistettiin säätiölain mukaisiksi. Säätiörekisteri vahvisti säännöt marraskuussa. Merkittävin hallinnollinen muutos uuden säätiölain mukaisissa säännöissä on se, että hallitus on säätiön ainoa virallinen toimielin. Valtuuskunnan kokouksia pidetään jatkossa kahdesti vuodessa ja valtuuskunnasta tulee merkittävä strategisen tason linjauksia määrittävä työkalu.

Säätiön hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja valtuuskunta kaksi kertaa. Lisäksi hallituksen nimeämä sääntötyöryhmä piti neljä kokousta.

Vaikuttamistyö

Säätiö antoi lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle asetusluonnoksesta rahayhteisöjen yhdistämisestä sekä sisäasiainministeriölle esitysluonnoksesta laeiksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Säätiö antoi lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle esityksestä laiksi perustulokokeilusta, lausunnon työ- ja elinkeinoministeriölle esityksestä laiksi työvoima- ja yrityspalveluista, lausunnon valtioneuvoston kansliaan ehdotuksesta valtionhallinnon viestintäsuositukseksi sekä lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle esityksestä laiksi ammatillisesta koulutuksesta. Kaikkiin lausuntoihin ja kannanottoihin säätiö pyysi kommentteja taustayhteisöiltään ja muotoili lausunnon vastaamaan niiden tavoitteita.

Säätiö osallistui Kuluttajaparlamentin kokoamaan lausuntoon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi luottolaitostoiminnasta. Lisäksi annettiin kommentit kansalaisaloitteeseen Nollatuntisopimuksen kieltämisestä lailla, johon SOSTE ry keräsi järjestöjen yhteiset kommentit. Vastattiin oikeusministeriön otakantaa.fi -sivustolla olleeseen kuulemiseen aiheesta Toteutuvatko kielelliset oikeudet? Vastaukset annettiin sekä suomen- että ruotsinkielisinä. Vates-

säätiö oli yhtenä allekirjoittajana kuntoutusverkoston laatimassa kannanotossa Kuntoutuksen järjestymisestä uudistuvassa SOTE:ssa.

Vammaisfoorumin työllisyysryhmä kokoontui viisi kertaa katsausajankohtana. Toimitusjohtaja osallistui Työelämä 2020 -hankkeen johtoryhmään.

Toimitusjohtaja jatkoi vaikuttaja- ja sidosryhmäyhteistyötä henkilökohtaisilla tapaamisilla taustayhteisöjen ja muiden yhteistyökumppanien edustajien kanssa, kansanedustajatapaamisilla sekä tapaamisilla rahoittajien ja ministeriöiden edustajien kanssa. Yhteensä vaikuttajatapaamisia oli yli 70 kpl. Kansanedustajilta toivottiin vaikuttamistyötä mm. työllistymistä edistävien uudistusten hyödyntämiseksi osatyökykyisten palvelujärjestelmän osalta ja vammaisten yrittäjyyden tukemista uudenslaisin keinoin. Yhtenä pääaiheena oli ammatillisen koulutuksen reformin sisältämä koulutussopimus ja erityisammattioppilaitoksista valmistuvien opiskelijoiden työelämäpolkujen edistäminen. Asiaa esiteltiin myös opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasoselle. Vaikuttamistyötä tehtiin yhdessä AMEO:iden rehtoreiden kanssa.

Kehittämistoiminta

Vates-säätiö on mukana omalla rahoitusosuudella Rauman kaupungin hallinnoimassa PARTY-hankkeessa. Vuoden lopussa päättyivät Kuntoutussäätiön Tie työelämään -verkkopalvelun (Osku-portaali) suunnittelu ja Nordic Healthcare Group:n hallinnoima Vammaisyrittäjyyden tutkimushanke (VNK).

Brita Maria Renlundin säätiön rahastolta saadulla avustuksella (ruotsinkieliseen toimintarajoitteisten nuorten työllistämisen kehittämiseen), toteutettiin ruotsinkielistä viestintää erityisesti ruotsinkielisten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden nuorten työllistämisen tukemiseksi.

Vates-säätiön koordinoima Job Shadow Day laajeni kattamaan lähes koko Suomen. 170 työnantajaa tarjosi n. 220 työn seuraajalle mahdollisuuden tutustua heitä kiinnostavaan työhön.

Vates-säätiö oli katsauskaudella mukana seuraavissa hankkeissa tai projekteissa: Yritystä!-projekti (Invalidiliitto), Handu-hanke (työllisyyttä julkisilla hankinnoilla, THL), SOSKU-hanke (sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke, THL), Työtä Kohti – Helsingin seurakuntayhtymän työllistämisen tuki -hanke, Kohti osatyökykyisten työllistymisen palvelumalleja (Pirkanmaan ELY), Vahti-hanke (Vamlas), Kehitysvammaiset ihmiset töihin eli KIT-hanke (Kehitysvammaliitto), TALLI-hanke (Puustellin työkyky), Löydä kyky -hanke (Autismisäätiö), Työelämän tuoret tuulet (Aula työkotien Kannatusyhdistys ry), Walttivalmennus (Salon kaupunki), Duunimentori – asenteesta rekrytointiin -hanke (Lihastautiliitto), RATKO-hanke (Vamlas). Vates-säätiön edustaja on mukana Invalidisäätiön valtuuskunnassa ja Kiipulan ammattiopiston johtokunnassa.

Kirkkohallituksen koordinoimassa Suomi-Areena -yhteistyössä oltiin mukana useiden muiden sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa. Tämän ansiosta Vates-säätiö pyydettiin jo syksyllä valmistelemaan seuraavan vuoden SuomiAreenan yhteydessä järjestettävää EriMingle -tapahtumaa Porissa. Haimme ja saimme Kansalaistoripaikan kesän 2017 SuomiAreenalle. Tee mana on Vammaisten henkilöiden työllistyminen itsenäisyyden aikana.

Säätiö jätti toukokuussa päättyneeseen RAY:n avustushakuun kolme avustushakemusta. Paikka Auki -ohjelmasta haettiin avustusta yhden Vatesin kohderyhmään kuuluvan nuoren

palkkaamiseen, kolmevuotista projektirahoitusta haettiin Kehittämisen koordinaatiohanke KEKO – Elinvoimaa järjestöille yhdessä vaikuttaen -projektille (Vammaisjärjestöjen ja osatyökykyisten työllistymistä tukevien kolmannen sektorin toimijoiden kehittämisen ja projektityön tukeminen) ja Osaamisella ratkaisuihin -hankkeelle (tuetun työllistymisen menetelmät ja työnantajayhteistyö, työhönvalmentajien osaamisen kohottaminen). Säätiö jätti syyskuussa päättyneeseen RAY:n avustushakuun avustushakemukset yleistöimintaan ja kahteen kohdennettuun avustuskohteeseen.

Kansainvälinen yhteistyö toteutui toimintasuunnitelman mukaisena, keskittyen olemassa olevien yhteistyötahojen kanssa työskentelyyn. Kesäkuussa Vatesin vieraina oli eteläkoorealaisia sosiaalikeskusten vastuuhenkilöitä. Niin ikään kesäkuussa kahden työkeskuksen vastuuhenkilöt Belgiasta kävivät valmistelemassa vuoden 2017 yhteistyötä. Lokakuussa Vatesin vieraina oli virolaisen Astangun koulutus- ja kuntoutuskeskuksen ryhmä. Säätiö järjesti vietnamilaisille vammaisjärjestöjen edustajille viikon perehtymisohjelman marras-joulukuussa.

Koulutus, tapahtumat ja tilaisuudet

Vates-säätiön avoimet ovet karkauspäivänä 29.2.2016 keräsi n. 40 kävijää.

Vates-päivien teemana toukokuussa oli Esteettömyys. Päiviin osallistui n. 80 henkilöä.

Kyvyt Käyttöön -seminaari järjestettiin syyskuussa Seinäjoella. Seminaarissa aihekokonaisuuksina olivat tulevaisuuden työelämän mahdollisuudet sekä asiakkaan kohtaaminen ja motivointi asiakastyössä. Seminaariin osallistui n. 90 henkilöä.

Johdon päiville marraskuussa Helsingissä osallistui 41 henkilöä. Tilaisuuden pääteemana olivat työllistämispalveluiden muutokset ja toimialan omat mahdollisuudet.

Skrämmer Sote – Selviämmekö Sotesta? –seminaari järjestettiin marraskuussa Helsingissä. Pääteemana kaksikielisessä seminaarissa oli pitkäaikaissairaiden ja vammaisten henkilöiden sosiaalipalvelut ja työllistyminen sote- ja maakuntaudistuksessa. Seminaariin osallistui n. 30 henkilöä.

Tuetun työllistyminen ja työllistymisen tukipalvelut -seminaari järjestettiin joulukuussa Helsingissä. Seminaari oli Vatesin koulutuksista uusi tapahtuma, joka muodostettiin tuettu työllistyminen 20 vuotta Suomessa -tematiikan ympärille. Seminaariin osallistui n. 70 henkilöä.

Verkostot

Kyvyt käyttöön -verkostossa oli vuoden päättyessä 880 jäsentä, jotka edustivat 760 yhteisöä. Verkostoa hyödynnettiin aktiivisesti kehittämissyöryhmien kokoamisessa, tiedotuksessa ja monien kyselyjen ja kartoitusten areenana.

Verkoston alaisuudessa toimi useita kehittämissyöryhmiä. Työhönvalmennuksen kehittämissyöryhmä vakiinnutti valtakunnallista toimintaansa ja siihen kuului vuoden aikana 153 työhönvalmentajaa. Muita aktiivisia ryhmiä olivat Aktivera Resurser -ruotsinkielisten toimijoiden ryhmä sekä välityömarkkinatoimijoiden kehittämissyöryhmä.

Vuoden 2016 Tulisielu-kunniakirja luovutettiin Lihastautiliiton suunnittelija Liisa-Maija Verai-selle pitkäjänteisestä työstä esteettömyysnäkökulman esiin nostamisessa ja käytännön ratkaisujen toteuttamisessa.

Viestintä

Viestintä jatkui aktiivisena. Uutiskirjeitä julkaistiin joka toinen viikko ja henkilöstö jatkoi blogien kirjoittamista. Viestinnässä aloitettiin uusi toimintamalli, kun lakiasioiden asiantuntija kirjoittaa blogitekstejä erilaisista neuvontatapauksista.

Aktivera Resurser extra -lehti ilmestyi varhain vuoden alussa, Työhönvalmennukseen painotuva Työhönvalmennuksen extra -lehti huhtikuussa ja Kyvyt Käyttöön -lehti julkaistiin touku-kuussa ja marraskuussa. Vates-säätiön vuosikirja julkaistiin toukokuun alussa. Tiedolla vaikuttaminen –hankkeessa painatettiin Vammaisjärjestöjen työllisyyspalvelut –esite sekä esiteyh-teistyönä muiden järjestöjen kanssa tehtiin välityömarkkinoista kertova yleisesite sekä keuh-kohtauma ja työ –esite.

Tiedolla vaikuttaminen -hanke toteutui toimintasuunnitelman mukaisena, vaikka rahoituksen pieneneminen edellytti merkittäviä sopeuttamisia. Osatyökykyisyydestä työelämässä -aiheen medianäkyvyys on vuoden aikana ollut hyvä.

Henkilöstö

Säätiön johtajana oli kertomusvuonna Jaana Pakarinen.

Säätiössä työskenteli vuoden aikana kaikkiaan 13 henkilöä. Näistä kymmenen oli kokopäiväi-ässä työsuhteessa, kaksi osa-aikaisessa työsuhteessa ja yksi korkeakouluharjoittelija kolmen kuukauden määräaikaisessa työsuhteessa.

Henkilökunnan työhyvinvoinnin ylläpitämisestä on huolehdittu järjestämällä erilaisia virkis-tystapahtumia viisi kertaa vuoden aikana. Vatesin työterveyspalvelut tuottaa 1.5.2016 alkaen Työterveys Aava. Palveluntuottaja vaihdettiin talvella suoritettuna kilpailutuksen perusteella.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja siihen vaikuttavista seikoista.

Toiminta tulee seuraavana vuonna jatkumaan edellisvuoden kaltaisena, vaikkakin työntekijä-määrä tulee lisääntymään uusien projektien myötä. Säätiö sai RAY:n projektirahoitusta KeKo-hankkeelle sekä Paikka auki –ohjelman rahoitusta. Näiden hankkeiden suunnitelmien toteu-tuminen vaatii etenkin ensimmäisenä vuonna panostusta usealta työntekijältä.

Työelämän kehittämiseen osallistutaan edelleen aktiivisesti erityisesti hallitusohjelman kärki-hankeissa sekä viestinnän keinoin ja verkostoja vahvistamalla. Vaikuttamistyössä keskity-tään työllistämisen eri tukitoimien saatavuuden parantamiseen ja työperäisen syrjäytymisen ehkäisemiseen. Tiivistetään yhteistyötä taustayhteisöjen kanssa ja osallistumisia kansainväli-seen yhteistyöhön fokusoidaan edelleen.

Taloudellisena haasteena on omien tulojen kartuttaminen edelleen, jotta kustannusten nousu ja poistokustannukset voidaan kattaa.

Riskit ja niiden hallinta

Rahoituksellinen riippuvuus RAY:n avustuksista vaikuttaa edelleen toimintaan. Pysyvänä tavoitteena on etsiä uusia rahoituskanavia ja uusia hankekumppaneita kehittämishankkeille, joiden toteutuksella voidaan tukea säätöön tarkoituksen toteuttamista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta hallituksen kärkihankkeita toteuttamalla. Säätöön kannalta mahdollisia riskejä on tunnistettu seuraavasti:

Strategiset riskit; Ennakoidun RAY:n avustustason lasku on merkittävä strategisen tason riski, joka aiheuttaisi välittömästi toiminnan karsintaa ja keskipitkän aikavälin suunnittelun uudelleen linjaamista. Strategisina riskeinä voidaan pitää myös läheisten yhteistyökumppanien 'katoamista', jolloin tärkeät verkostosuhteet häviäisivät ja aiheuttaisivat erityisesti vakiintuneessa kenttätyössä häiriöitä. RAY:n avustusosaston siirtyminen osaksi STM:ä aiheuttaa epä-tietoisuutta yhteistyötahoissa ja prosesseissa. Strategisia riskejä ei lähivuosina nähdä todennäköisinä.

Taloudelliset riskit; Toimintasuunnitelman mukainen toiminta aloitetaan vasta, kun rahoitus on varmistunut, mikä aiheuttaa 'tyhjäkäyntiä' vuoden alussa. Talousarvion suunnittelurytmi edellyttää hyvää ennakkointia lähes kahdeksi vuodeksi, eikä budjetissa ole varauksia yllättäviin väline- tms. tarpeisiin. Henkilöstön palkkamenot on varmistettu talousarviovuodeksi eteenpäin, mutta mikäli rahoituksessa arvaamatta tapahtuu muutoksia, aiheuttaa se taloudellisen riskin realisoidumisen. Vates on varautunut ko. tilanteisiin pienellä oman pääoman määrällä taseessa. Taloudellisten riskien todennäköisyys on aina kaikessa toiminnassa otettava huomioon ja siihen on riittävässä määrin varauduttava.

Toiminnalliset riskit; Henkilöstön työhyvinvoinnista ja osaamisen kehittämisestä huolehditaan tehtävien vaatimusten mukaisesti. Työterveysasiat on hoidettu asianmukaisesti. Toiminnan kannalta tarvittavat sopimukset ovat kunnossa. Tietoteknisten riskien osalta pyritään pitämään atk-laitteiden turvallisuusjärjestelmät ajan tasalla ja salassapidettävät henkilöstö- ja muut asiakirjat ovat asianmukaisesti säilytettynä. Toiminnallisista riskeistä atk-toimintaan liittyvien riskien todennäköisyys on toiminnassa otettava huomioon ja mahdollisuuksien mukaan siihen varaudutaan varmuuskopioimalla tärkeitä tiedostoja.

Toimintaympäristöön liittyviä riskejä pyritään ennakoimaan seuraamalla yhteiskunnallisia tapahtumia ja työelämässä tapahtuvia muutoksia. Toiminnan kannalta ko. riskit eivät vaikuta relevanteilta.

Omaisuuksella on kattava vakuutus ja henkilöstön ja hallituksen vastuuvakuutus on kattava vahinkotapahtumien varalta.

Talous

Säätöön varsinaisen toiminnan kulut olivat 906 595,82 euroa. Toiminnan kokonaistuotot olivat 903 166,44 euroa, josta Raha-automaattiyhdistyksen avustusrahoitus oli yhteensä 795 876,48 euroa, muu projektirahoitus 53 706,79 euroa ja muut tuotot, sisältäen myös korkotuotot, 53 583,17 euroa.

Tilikauden alijäämä oli 3 430,67 euroa. Vuodelle 2016 oli budjetoitu ± 0 tulos.

Säätiö käytti vuonna 2016 toimintaansa Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustusta 496 528,48 euroa, kohdennettua toiminta-avustusta kehittämistoimintaan ja verkostotyöhön 197 563,74 euroa, kohdennettua toiminta-avustusta Tiedolla vaikuttaminen –hankkeeseen 61 539,05 euroa, projektiavustusta Aktivera resurser -projektiin 29 291,00 euroa ja projektiavustusta Työelämä 2020... / Välityömarkkinat osana työelämää –projektiin 10 954,21 euroa. Raha-automaattiyhdistyksen myöntämistä avustuksista siirtyi seuraavalle vuodelle käytettäväksi yleisavustusta säätiön toimintaan 27 630 euroa, kohdennettua avustusta kehittämistyöhön ja verkostoon 17 549 euroa sekä kohdennettua avustusta Tiedolla vaikuttaminen –hankkeeseen 8 728 euroa.

Säätiön tärkeimmät rahoituslähteet ovat RAY:n yleisavustus sekä kohdennettu toiminta-avustus kehittämistoimintaan ja verkostotyöhön. RAY myönsi näihin avustuskohteisiin vuodelle 2017 saman suuruiset avustukset kuin vuodelle 2016. RAY:n ohjeellisessa suunnitelmassa näille avustuskohteille on suunniteltuna edelleen vastaavansuuruiset avustukset vuosille 2018 - 2019.

Henkilöstöpalkat ja asiantuntijapalkat olivat yhteensä 503 444 euroa. Luottamushenkilöstön kokouspalkkioita maksettiin hallituksen puheenjohtajalle ja valtuuskunnan puheenjohtajalle yhteensä 400 euroa.

Säätiön hallitus päätti 15.12.2016 kokouksessaan, että säätiö perustaa 7 524,72 euron suuruisen stipendirahaston, josta voidaan myöntää pieniä stipendejä vammaisten nuorten työllistymistä edistäviin käyttötarkoituksiin. Stipendi myönnetään vapaamuotoisen hakemuksen perusteella. Päätökset tekee säätiön hallituksen puheenjohtaja säätiön johtajan esittelystä. Tehdyistä päätöksistä raportoidaan vuosittain hallitukselle. Käytännössä stipendejä on mahdollista myöntää 1.1.2017 lukien.

Vates-säätiö ei harjoita sijoitustoimintaa. Säätiön varat ovat talletettuina pankkitileillä, näin myös vuonna 2016. Säätiön varojen on oltava helposti käytettävissä maksuvalmiussyistä. RAY maksaa säätiölle yleisavustuksen ja kohdennetut toiminta-avustukset neljästi vuodessa. Projektiavustukset RAY maksaa joko maksusuunnitelmaan tai maksupyyntöihin perustuen. Muiden kuin RAY:n rahoittamien projektien rahoitukset tulevat tyypillisesti jälkikäteen, ESR-rahoitukset usein hyvinkin pitkän ajan kuluttua kulujen realisoitumisesta. Edellä mainituista syistä säätiön varojen määrä vaihtelee suuresti vuoden aikana, ollen alhaisimmillaan 50 000 – 70 000 euron tasolla. Säätiön keskimääräiset kokonaiskulut vuonna 2016 olivat n. 76 000 euroa kuukaudessa.

Tilikauden tuloksen käsittelyn osalta hallitus esittää, että vuoden 2016 alijäämä 3 430,67 euroa vähentää vapaan oman pääoman määrää.

Hallitus 7.3.2017